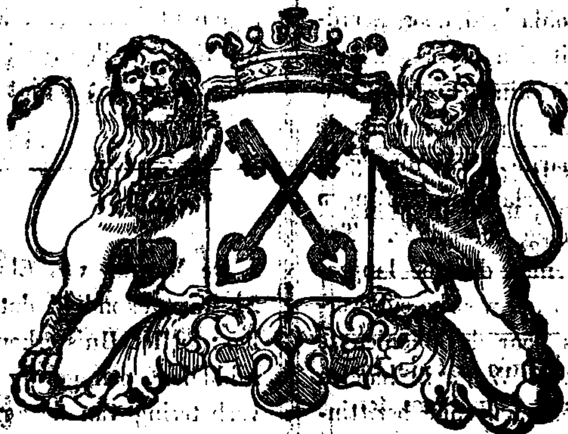
1852. N°. 14[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 8 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 December.

Gisteren morgen omstreeks 11 ure, is te Katwijk een kofscheepje gestrand, namelijk de Hendrika, Kapt. R. S. van Dees, van Amsterdam naar Nantes, beladen met beenzwart; het had 11 dagen reis en was zeer lek geworden. Door de reddingsboot onder de leiding van den wakkeren bestuurder den Heer D. Guyt, is de equipage, bestaande uit 4 man, gered.

— De *N. R. C.* van gisteren bevat een uitvoerig artikel, ter regtskundige ontwikkeling van de drie in onze vorige vermelde gronden van weigering van den Uitgever dier Courant, om bij de Regtbank te Haarlem als getuige inlichting te geven in de bekende zaak der Bank van Leening aldaar; waaromtrent in de *N. R. C.* berigten waren voorgekomen, die eene meer bijzondere bekendheid met die zaak deden vermoeden.

In onze vorige hebben wij uit de *H. Cour.* medegedeeld wat het Openbaar Ministerie daartegen had ingebragt; wij laten hier uit de *N. R. C.* hoofdzakelijk volgen wat de redactie voor den uitgever, vóór zijne gronden had aangevoerd:

De Uitgever der *N. R. C.* werd dezer dagen voor de regtbank te Haarlem geroepen, ten einde te worden gehoord op de redenen zijner weigering, om op aanvrage van den Regter-Commissaris, den Schrijver te noemen van zekere berigten, in der tijd in die Courant opgenomen, omtrent de verduistering van gelden en goederen in de Bank van Leening aldaar.

De vraag is: kan de Uitgever van eene Courant, genoodzaakt worden, als getuige in eene strafzaak, den naam van den Correspondent te noemen, die hem een berigt voor zijne Courant toezendt?

Omtrent de beoordeeling der getuigenis, zegt de redactie, 1°. dat, als de regterlijke beambte zijne vraag heeft gesteld, en de getuige meent, dat de vraag in betrekking tot de zaak, geen onderwerp van getuigenis kan uitmaken, de regtbank geroepen wordt, die vraag te beoordeelen. Is dit niet zoo, en kan de Regter-Commissaris, iemand als getuige vragen, wat hij verlangt, dan kan hij onder den vorm van het vragen van getuigenis vragen doen, die tot niets strekken, dan om aan eene onbehoorlijke nieuwsgierigheid te voldoen! Ook is art. 68 van het Wetb. van Strafregt facultatief gesteld, niet om de gijzeling van den weigerende getuige, te *moeten*, maar te *kunnen* bevelen, en slechts *na* onderzoek van het getuigenis.

Wat 2°. de *geheimhouding* betreft. Het bedrijf van den Courantier is berigten te ontvangen van Correspondenten, wier namen hij geheim moet houden. Wie toch zal aan eene Courant berigten geven, als hij ieder oogenblik gevaar kan loopen, wegens zijne berigten tot het geven van getuigenis voor den Regter te worden geroepen? Het beroep van den Courantier brengt dus mede verpligting tot geheimhouding, en meer wordt in al. 3 van art. 65 Wetb. van Strafv. niet gevorderd, en 3°. wat de *verantwoording* betreft, art. 4 van het souvereine besluit van 24 Januarij 1814 luidt: »Een ieder is verantwoordelijk voor hetgeen hij schrijft, drukt of uitgeeft; indien de Schrijver niet bekend is, of aangewezen kan worden, is de Drukker alleen aansprakelijk."

De zin van dit art. is eenvoudig: als de Schrijver niet bekend is, dan wordt de drukker er voor gehouden. Kan men nu de Drukker dwingen den Schrijver te noemen, dan heeft het artikel geen zin; want, dan roept men bij ieder geincrimineerd artikel, den Drukker als getuige op, en laat hem zoolang in de gijzeling smachten tot hij den Schrijver noemt; of, men begint eene instructie omtrent het wanbedrijf, in het artikel, dat men incrimineren wil, beschreven, en tracht op deze wijze aan den Uitgever, als getuige, den naam des Schrijvers te ontwringen. Neemt de Regter het stelsel van het Openbaar Ministerie aan, dan is geen Schrijver hoegenaamd zeker, dat, als hij zijn naam geheim houden wil, dit werkelijk zal kunnen geschieden. Het ligt dan slechts aan de wijze, hoe een Regter-Commissaris een drukpers-delict wil aanvatten, om den naam des Schrijvers te ontdekken. Roept hij den Uitgever als getuige, dan is art. 4 van het souvereine besluit geen schild, dat den Schrijver dekt. Zulk eene uitspraak zou voor eene onzer dierbaarste vrijheden doodelijk zijn.

— Omtrent de droogmaking van het Haarlemmermeer, bevat de *Staats-C.* het volgende berigt: Terwijl er veel regenwater gevallen is gedurende de verloopen maand November, hebben de drie pompwerktuigen ter drooghouding van het Haarlemmermeer, ten gevolge der peilsbepaling van de bekende overeenkomst met Rijnland, weinig of geen dienst kunnen doen en is dus de Haarlemmer-Meerpolder met al het regenwater belast gebleven: dientengevolge is de stand van het water waarmede een gedeelte der oppervlakte is bezet, blijkens de *Staats-Cour.* van den 4den Nov. jl. op 31 Oct. bevonden 3,84 el beneden A. P., in November tot 3.70 el beneden dat peil opgekomen en alzoo 14 duim gerezen.

Door de ongunstige weersgesteldheid in de maand November en gebrek aan werkvolk, zijn ook de verkavelingswerken weinig gevorderd: de doortrekking van de hoofdvaart tusschen den Leeghwater en den Lynden, is nog in bewerking over 515 ellen.

— Het Noorweegsche Bijbelgenootschap heeft het N. T. in de taal der Laplanders doen overzetten en een aantal er van onder dien volkstam verspreid.

'SGRAVENHAGE, 7 December.

Z. M. heeft aan den gewezen Hoofdingenieur van den Waterstaat, J. W. de Thomeze een pensioen verleend van f 2000.

— Het besluit, door den Koning onlangs op voordragt van den Minister van Binnenl. Zaken genomen, waarbij de visscherij met de netten tot 15 dezer wordt toegestaan, werkt te Scheveningen zoo gunstig, dat het zeer te wenschen zoude zijn, dat, zoo de vrijheid nu nog niet geheel verleend mogt kunnen worden, dan toch de termijn om met de netten te visschen voor den tijd van eene maand mogt worden verlengd.

— De Gedeputeerde Staten van Groningen stellen pogingen in het werk, om zoo mogelijk Z. M. den Koning terug te doen komen op het door Hem genomen besluit, hetwelk Graaf van Limburg Stirum, Commissaris des Konings van Groningen, [illegible] verplaatst.

— Z. K. H. Prins Hendrik is in den avond van den 4den dezer uit Luxemburg hier teruggekeerd.

— Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft voor de nagelaten betrekkingen der negen verongelukte varensgezellen te Helvoetsluis f 4000 geschonken.

Ook heeft de Keizer, een bewijs van zijne hooge tevredenheid over de verdiensten van den Nederlandschen Hoogleeraar C. L. Blume te Leyden, willende geven, hem de ridderorde van Frans Joseph doen toekomen.

— De Eerste Kamer heeft heden eene zitting gehouden, waarin ter tafel zijn gebragt de gesloten overeenkomsten met vreemde Staten, tot wederkeerige uitlevering van boosdoeners. Een verzoekschrift van leden van den Kerkeraad te Appeltern, wegens de vereenigde betrekking van schoolmeester, koster en voorzanger. Van de Tweede Kamer de aangenomen ontwerpen van wet.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Zaturdag 4 December.

In deze zitting deelt de Voorzitter mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs over de conversie-wet zijn benoemd de Heeren Bachiene, van Hall, Hugenholtz, de Fremery en van Doorn.

De Commissie tot Rapporteurs over de voordragten, houdende heffing van onderscheidene prov. belastingen, en die in wier handen is gesteld de publicatie van den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië, omtrent de wijziging in de tarieven van in-, uit- en doorvoer aldaar, zijn gereed met hare verslagen.

Aan de orde van den dag zijn de algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk XI. (*Koloniën*) der Staatsbegrooting over 1853.

De Heer van Goltstein brengt in het breede ter sprake het ontslag van den Gouverneur-Generaal van West-Indië, van Raders, en wenscht omtrent een en ander nadere inlichtingen te ontvangen.

De Heer Mackay behandelt in de eerste plaats hetzelfde punt. Zoolang de Minister spr. niet nader heeft ingelicht, zal hij het er voor blijven houden, dat men tegenover eene vreemde mogendheid niet die houding heeft aangenomen, welke [illegible]. Omtrent de O. I. aangelegenheden zal hij nagaan wat bij de tegenwoordige beraadslaging in het midden zal worden gebragt. Dit alleen zal hij zeggen, dat hij overtuigd is, dat omtrent O. I. een andere dan tot de nu toe gevolgde weg moet worden ingeslagen.

De Heer Blussé toont uit het verslag nopens W. I. over 1849, het hoogst gunstige verschil van den toestand der slaven op de eilanden, in vergelijking met die te Suriname, en wenscht het oogenblik der vrijlating zoo veel mogelijk te verhaasten door overgangsmaatregelen en voorbereiding. Spr. vraagt ook inlichtingen nopens de kolonisatie te Suriname door Duitschers.

De Heer van der Linden behandelt in de eerste plaats het punt van het ontslag des HH. v. Raders. In de tweede plaats behandelt spr. de kolonisatie in de West-Indiën. Hij gaat na, hoe de toestand dezer aangelegenheid is.

Het verslag nopens Suriname over 1849 geeft resultaten op, welke men vroeger voor niet mogelijk achtte, dat namelijk de veldarbeid door Noord-Europesche landbouwers met goed gevolg is verrigt. Dit zijn verkregene resultaten van genomen proeven en nu op eens benoemt de Minister eene Commissie, met het doel, om hetzelfde te onderzoeken, waarvan men reeds de proeven genomen en de resultaten verkregen heeft. Daarmede zal men geld en tijd verliezen en men zal niet verder komen. Spr. verlangt inlichtingen des ministers, omtrent het plan der Regering met gemelde Commissie. Ten derde behandelt hij de emancipatie. Hij gelooft, dat men daartoe langzamerhand zal moeten komen; de maatregelen daartoe moeten voorbereid worden. Men moet trachten, Europeanen en Nederlanders naar de koloniën te lokken. Het groot kwaad zit daar, dat het grondbezit in W. I. in handen is van actiehouders, die zich in het moederland bevinden en hunne bezittingen ginds laten beheeren. Dit leidt spr. van zelf tot O. I. en aangezien hij niet wenscht dat langer koloniaal geld zonder medewerking der wetgevende magt worde uitgegeven, zal hij zijne stem aan het hoofdstuk weigeren.

De Minister van Koloniën beantwoordt de vorige sprekers. Hij ontkent, dat het ontslag van den Gouverneur v. Raders het gevolg zou zijn geweest van ministerielen willekeur of van den invloed eener buitenlandsche regering. De Gouverneur had wel degelijk anders kunnen handelen, 't geen de Minister nader ontwikkelt, en zegt dat als de omstandigheden het konden toelaten, dat ook 's Ministers rapport aan den Koning ter regtvaardiging van het ontslag, openbaar kon worden gemaakt, dan deze Kamer en het publiek het onderwerp zeer zeker op eene geheel andere wijze zou beoordeelen. Verder beantwoordt de Minister de zaak der slavernij in de W. I. en de emancipatie.

Nadat de Heeren van Goltstein en van der Linden nog andermaal het woord hebben gevoerd, en de laatste zegt dat de Minister niet heeft geantwoordt over de comptabiliteits-wet, antwoordt deze, wat de comptabiliteits-wet betreft, dat hij een jaar geleden beloofd heeft, dat die wet spoedig gereed zou zijn. Die wet is dan ook gereed; maar hij heeft het verband tusschen haar en de comptabiliteit van het Moederland, destijds, hij wil het gaarne bekennen, wat al te ligt geacht. Toen zijne wet gereed was, heeft hij daarover nader geraadpleegd met zaakkundige personen, en deze waren van oordeel, dat zij niet voldeed aan wat de Grondwet op dit stuk eischt. Dit is de aanleiding tot het uitstel. — Daarna is de zitting verdaagd tot Maandag.

Zitting van Maandag 6 December.

De algemeene beraadslagingen over Hoofdstuk XI. (*Koloniën*) der staatsbegrooting voor 1853 worden voortgezet.

De Heeren van Voorst en van Eck spreken over het ontslag van den Heer v. Raders, waarop de Minister van Koloniën antwoordt.

De Heer van Hoëvell splitst zijne rede in twee gedeelten: 1°. zal hij omtrent enkele punten inlichtingen aan den Minister vragen; 2°. zal hij rekenschap geven van de stem, welke hij nopens het Hoofdstuk denkt uit te brengen. Na uiteenzetting dier punten zegt hij ten slotte, dat hij den Minister zal bestrijden tot dat deze van zijn weg zal teruggekeerd zijn; tot dat hij met spr. en met den Heer Mackay eens is, dat de verouderde weg moet worden verlaten.

De Heer Jongstra ontwikkelt de redenen waarom hij tegen het Hoofdstuk zal stemmen. — De Heer Stolte behandelt het vraagstuk der suiker-contracten.

De Heer Dirks beveelt Harlingen aan als mede aanspraak hebbende op een depôt der Handel Maatschappij.

De Heer van Eck komt andermaal terug op zijne gemaakte bedenkingen, en is niet bevredigd door het antwoord van den Minister.

De Heer Mackay maakt aanmerking op het afstemmen van dit Hoofdstuk door den v. Hoëvell, om redenen buiten de begrooting.

De Heer Sloet tot Oldhuis vindt zich genoopt zijne stem aan dit Hoofdstuk te onthouden.

De Minister van Binnenl. Zaken vat eenige gezegden op van den Heer Mackay, waarop deze een bevredigend antwoord geeft. — De beraadslagingen worden verdaagd tot morgen ten 11 ure.

— De Kamer heeft zich na de aanbieding van de conversiewet met het onderzoek daarvan bezig gehouden. Nadat de Commissie van Rapporteurs deswege was vergaderd geweest, ook met den Minister van Financiën, ten einde verschillende inlichtingen over het plan te vragen, zijn de afdeelingen gisteren nog nader bijeengekomen, om het ontwerp in de bijzonderheden in overweging te nemen.

Telegraphisch Berigt. 4 uur 45 min.

De Tweede Kamer heeft Hoofdstuk XI. der Begrooting aangenomen met 47 tegen 12 stemmen en Hoofdstuk XII (*Onvoorziene Uitgaven*) met algemeene stemmen. — Morgen zal over de Wet op de Middelen beraadslaagd worden.

AMSTERDAM, 6 December.

De Commissie, belast om onderzoek te doen naar de doorgraving van Noord-holland op zijn smalst, heeft aan den Burgemeester haar verslag ingediend, waarbij de mogelijkheid van die onderneming wordt erkend.

— Op Zondag 28 November jl., is gedurende de beide godsdienstoefeningen in het locaal Tecum Habita, ten behoeve der Protestanten in Toscane gecollecteerd de som van ƒ159,97.

— In den voormiddag van den 3den, zoo als wij reeds gemeld hebben, is er brand ontstaan in de teerkokerij van G. W. Deelman, op het Prinseneiland, waarbij spoedig 4 pakhuizen met teer, olie, terpentijn, harst en graan verbrand zijn; door de hulp van 17 brandspuiten, is men den brand, die te 11½ uur was begonnen, in den avond omstreeks 8 ure, zoo verre meester geworden, dat er geen gevaar voor verdere verspreiding meer bestond.

— De *Amst. Cour.* ontleend uit een partikulier schrijven uit 's Hage het volgende: Het dezer dagen uit Harderwijk verzonden berigt, betrekkelijk het vergrooten van het regement grenadiers en jagers en het supprimeren van een regement infanterie, kan gerust als een *canard* worden aangemerkt, die men uit Harderwijk over Utrecht verder heeft trachten te verspreiden. Immers al hetgeen in dat berigt gezegd wordt, is geheel uit de lucht gegrepen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 December.

De Markies van Clanricarde heeft in de zitting van het Hoogerhuis van den 2den aangekondigd dat hij den 6den dezer het volgende besluit zoude voorstellen: »Het Huis erkent met blijdschap dat vooral de goedkoopheid der levensmiddelen, een gevolg van laatstelijk gemaakte wetten, bijgedragen heeft tot verbetering van de gesteldheid des lands en tot vermeerdering van de genietingen der nijvere volksklassen, en is van oordeel dat, daar de onbeperkte mededinging na rijpe beraadslaging als beginsel onzer handelsstaatkunde is aangenomen, het pligt is, onvoorwaardelijk die staatkunde te volgen."

De eerste Minister, Lord Derby, heeft terstond kennis gegeven dat hij als amendement op dat voorstel het volgende besluit zoude voorstellen: »Het Huis erkent met dankbaarheid de algemeene welvaart die het land geniet, en overtuigd zijnde van het nadeelige eener herhaalde wisseling onzer financiële en handelsstaatkunde, verklaart het de laatstelijk aangenomen handelsstaatkunde aan te kleven, terwijl het met leedwezen nieuwe pogingen zoude zien om hare werking te storen en hare verdere uitbreiding te beletten."

— De kanselier der schatkist D'Israeli heeft gisteren de begrooting bij het Lagerhuis ingediend. Hij zeide, bij die gelegenheid in eene rede, die vijf uur duurde, dat de uitslag der laatste verkiezingen hem had overtuigd, dat het stelsel van onbeperkte mededinging in Engeland gevestigd was, en dit eene geheele herziening van het fiscaal stelsel tot pligt der Regering maakte; ook behoorden de bezwaren dergenen wier belangen met scheepvaart en landbouw in verband stonden, overwogen te worden. Het overschot der begrooting, zeide hij verder, zou in stede van ongeveer 600,000 £, wel ruim 1,300,000 £ beloopen; maar, dewijl de beraamde vermindering van belasting aanzienlijk is en het in staat van verdediging stellen des Lands nagenoeg 600,000 £ vereischen zou, diende het Huis ook krachtige middelen tot dekking dier maatregelen aan de Regering toe te staan. Deze rede werd van verschillende zijden luid toegejuicht.

— Het ministerieel *Avondblad* zegt, in eene redenering over de verheffing van den Voorzitter der Fransche Republiek tot Keizer, onder anderen: De Keizer belooft, dat hij in de vredelievende staatkunde zal volharden, en rekenende op zijn gezond verstand, moeten wij vertrouwen, dat hij die belofte zal vervullen; want niemand in Frankrijk heeft meer dan hij belang bij het vermijden van oorlog. In geval toch dat Frankrijk daarbij het onderspit mogt delven — en dit zou onvermijdelijk wezen — heeft hij het zekere vooruitzigt van zijne kroon te verbeuren ten behoeve van den eersten gelukkigen militairen aanvoerder den besten, die eenige populariteit mogt verkrijgen. Wat betreft de onvermijdelijkheid van ten laatste het onderspit te zullen delven, zij het genoeg te wijzen op de oorzaken, waaraan Frankrijk zijne na 1792 behaalde overwinningen te danken heeft: op de verdeeldheid van de Mogendheden, hare dwalingen en afmatting. Het is niet waarschijnlijk, dat die omstandigheden zich op nieuw zouden voordoen. Bovendien is ook de gesteldheid van Frankrijk nu anders; in 't bijzonder laten de geldmiddelen geene uitgebreide militaire ondernemingen toe.

— Men berekent dat van de Londensche bevolking, op twee en een half millioen geschat, een en een half millioen nimmer of ten minste uiterst zelden eene plaats van openbare godsdienstoefening bezoekt.

— Eergisteren avond is niet ver van Liverpool een spoortrein ten deele uit het spoor geraakt, waarbij de machinist en stoker het leven hebben verloren; van de passagiers hebben slechts enkelen ligte kwetsuren bekomen.

— Dezer dagen heeft te Leeds het ergelijke voorval plaats gehad, dat een man uit de geringe klasse zijne vrouw in het openbaar heeft verkocht. Hij leidde haar, met hare toestemming, met een touw om den hals eene herberg binnen en verkocht haar aan een der drinkebroers voor een sovereign, welk geld vervolgens bijna geheel in sterken drank werd verspild.

— Te Castleford, een stadje van niet meer dan 2200 zielen, worden dagelijks 47,000 flesschen vervaardigd.

— In de eerste 9 maanden van dit jaar verhuisden uit Engeland 302,172 zielen, zijnde 60,000 meer dan 1851 en 140,000 boven 1848. — Van het opgegevene getal zijn 203,732 naar de Vereenigde Staten, 31,666 naar Canada en 66,774 naar Australië vertrokken.

— De hitte gedurende den zomer van 1852, wordt thans opgegeven als volgt: Calcutta en O.-I. 82 graden. Jamaica en W.-I. 81. Turkije, Egypte en China 85. Tunis, Palermo en Bermuda 83. Lissabon, Napels en Madrid 77. Venetië en Milaan 73. Australië 68 en 78 en Engeland van 5 Julij tot 29 Julij 91 graden.

— De Amerikaansche expeditie naar Japan, zal volgens den *New-York Express*, op 1 Dec. vertrekken. De bemanning is 4000 koppen sterk. Het aantal stukken zwaar geschut beloopt 330.

— Het Bestuur der Vereenigde Staten is van plan eenen wetenschappelijken togt in Afrika te doen ondernemen, om in de binnenlanden eene geschikte streek tot landverhuizing op te sporen.

BELGIE.

In het arrondissement van Andelys is eene weduwe van zes mannen, hertrouwd met een weduwnaar van zeven vrouwen.

— In Belgie worden de stukken van 25 centimes buiten koers gesteld en door die van 20 centimes vervangen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 December.

De receptie van den Keizer Donderdagavond op de Tuileriën gehouden, was zeer schitterend. Hij ontving er den Senaat, de Wetgevende Vergadering, den Staatsraad, den Aartsbisschop van Parijs, de Kardinalen, enz., allen waren in groot kostuum, ook Abd-el-Kader was er bij tegenwoordig. Hij heeft zich vrij lang met den Aartsbisschop van Bordeaux en met den Kardinaal Gousset onderhouden. Ten 9 ure in de receptiezaal gekomen is hij na een half uur naar zijne bijzondere vertrekken teruggekeerd.

— Den 2den steeg de luchtbol Napoleon op om 500,000 bulletins, het berigt van de afkondiging des Keizerrijks bevattende, overal te verspreiden.

— Den 3den heeft de Keizer zijne regering ingewijd door een bezoek in de hospitalen dezer stad.

— Het zegel van het Keizerrijk zal bestaan uit den Keizerlijken gekroonden Arend, op den bliksem rustende.

— Er zijn door de laatste benoemingen thans 7 Maarschalken en 101 Senatoren.

— Een zeer bekwaam schilder is naar Karlsruhe vertrokken, om het portret van de Prinses van Wasa te vervaardigen.

— Den 2den is door onzen Gezant te Brussel den eersten reispas, in naam des Keizers afgegeven aan den Generaal Chargarnier, naar Duitschland en Italië.

— De *Moniteur* behelst de staten der volksstemming, zooals die door het Wetgevend Ligchaam zijn vastgesteld, waaruit blijkt dat 9,823,078 personen op de kiezerslijsten ingeschreven waren, en dat daarvan bijkans een vierde, te weten 2,340,215, zich van stemming hebben onthouden. Het aantal uitgebragte stemmen in de departementen, bij de land- en de zeemagt en in Algerië, bedraagt gezamenlijk 8,140,660, waarvan 7,824,189 *voor* en 253,145 *tegen* de herstelling van het Keizerschap, terwijl 63,326 stembiljetten ongeldig verklaard zijn.

— De Senaat heeft heden eene zitting gehouden en drie besluiten behandeld, als: over de wijzigingen in de Staatsregeling; de civiele lijst van den Keizer, en de dotatie en het inkomen van de Prinsen van den bloede; en de betrekking dier Prinsen tot het Keizerlijk Huis.

SPANJE.

MADRID, 1 December.

De Regerings-Candidaat is tot Voorzitter der Kamer van Afgevaardigden benoemd, maar slechts met de geringe meerderheid van 14 stemmen, zoodat men denkt, dat de Cortes zullen ontbonden worden.

— De spoortrein van hier naar Aranguez is bij Cerro Negro uit het spoor geraakt, drie beambten zijn doodelijk gewond, 26 personen meer of min gewond, en de stoker is er bij omgekomen.

SARDINIE.

De Aartsbisschop van Turin zou, volgens het dagblad van Savoye, het interdict uitgesproken hebben over al de Priesters, ten bedrage van bijna 30, die de begrafenis van den Abt Gioberti hebben bijgewoond, als zijnde in staat van afval van de R. K. kerk overleden.

— Te Milaan zijn 12 personen wegens staatkundige misdrijven ter dood veroordeeld, anderen zijn voor korter of langer tijd naar de galeijen verwezen. De Aartsbisschop van Milaan is dadelijk naar Weenen vertrokken om voor eerstgenoemden genade te vragen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 5 December.

Het vierde deel van de *Kosmos* van A. v. Humboldt zal eerstdaags in het licht verschijnen; ook van de kleinere geschriften van den beroemden geleerde zal eerstdaags het eerste deel uitgegeven worden. Als een bewijs van de groote belangstelling, welke het eerstgenoemde werk *Kosmos* vindt, meldt men, dat in het Engelsch reeds 4 vertalingen er van verschenen zijn; buitendien zijn er 2 Spaansche, 2 Fransche, eene Hollandsche, Italiaansche, Zweedsche, Deensche, Poolsche en Russische vertaling van verschenen, dus in het geheel 14.

— De Hertog van Saksen-Weimar is den 2den van Frankfort naar Koblentz vertrokken, om, naar men verneemt, binnen kort naar Java terug te keeren en er zijne betrekking als Opperbevelhebber van het Nederl. leger weder te aanvaarden.

RUSLAND.

De Gouverneur-Generaal van Moskou heeft berigt, dat er van een onbekende 300,000 roebels zilver gegeven waren, ten einde eene instelling van liefdadigheid op te rigten.

— De recrutering is hier te lande dit jaar veel sterker geweest dan in de laatst voorgaande jaren, zoodat de regementen voltallig zijn gemaakt; te voren werden zij slechts tot op de helft der nominale sterkte gebragt.

PALESTINA.

De Augsburger *Allgemeine Zeitung* deelt een berigt uit Jeruzalem van het laatst van October mede, waarin aangaande het geschil over de Heilige oorden het volgende gezegd wordt: „De Commissie, welke herwaarts gezonden was, om de door Rome en Frankrijk opgeworpen quaestie wegens het bezit der kerk van het Heilige Graf te onderzoeken, is sedert een paar dagen uiteengegaan, zonder tot eenig ander resultaat gekomen te zijn, dan misschien tot de overtuiging, dat het uitzigt op eene schikking tusschen de partijen thans welligt verder verwijderd is dan ooit. De Grieken waren bereid om inschikkelijkheid te toonen; maar toen nu aan de Roomschen gevraagd werd of zij, ingeval men op eenige punten aan hun verlangen toegaf, dan ook tevreden zijn en zich van verdere vorderingen onthouden zouden, werd te kennen gegeven, dat, — vermits de Katholieke kerk in beginsel elke andere van haar gescheiden kerk als kettersch en dus de heilige oorden als door ketters ontwijd beschouwen moest, — zij niet tevreden kon zijn dan met de erkenning van haar uitsluitend regt van bezit. Natuurlijk werd daarop geantwoord, dat men het na zulk eene verklaring raadzaam achtte te behouden wat men had. De Sultan volhardt inmiddels bij zijn, men zou haast zeggen Christelijk besluit om den koepel der kerk op eigen kosten te doen herstellen, en betoont zich daardoor eigenlijk als de ware beschermer van het Heilige Graf. Bij dezen betreurenswaardigen strijd vinden overigens velen eenen troost daarin, dat men nog altijd gegronde reden heeft om aan de identiteit der gezamenlijke heilige oorden te twijfelen. En wat de Mohammedanen betreft, dezen hebben nu op nieuw kunnen zien wat er is van de zoo hoog geroemde broederlijke liefde en eensgezindheid tusschen de Christenen."

STADS BERIGTEN.

In de maand November 1852 zijn binnen de Gemeente *Leyden* overleden 55 personen, als: 15 Mannen, 9 Vrouwen, 19 Zoons en 12 Dochters; daarenboven als levenloos aangegeven 8.

Gedurende diezelfde maand zijn aldaar geboren 129 Kinderen, als: 65 Zoons en 64 Dochters, waaronder zijn begrepen één paar tweelingen.

KERKNIEUWS.

Ter vervulling der Predikantsplaats in de Herv. gemeente van Ommelanderwijk en Zuidwending (Groningen), zijnde eene Koninklijke collatie, heeft Z. M. tot Predikant aldaar benoemd den Candidaat J. de Grient Dreux, overeenkomstig de keuze op dien Candidaat uitgebragt door de leden des Kerkeraads, Kerkvoogden en notabelen der gemeente, uit eene door het Dep. voor de Zaken der Herv. Eeredienst enz. opgegevene nominatie.

— Ds. A. Niemeyer, sedert zeer onlangs tot Predikant te Weneldinge bevestigd, heeft het beroep naar de gemeente van Rotterdam aangenomen.

Ook heeft Ds. v. d. Pot alhier het beroep naar de Remonstransch-Herv. gemeente te Rotterdam aangenomen.

BOLSWARD, 2 December. Door den Breeden Kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier, is, ter vervulling van de bestaande vacature, gisteren het volgende alph. twaalftal van Pred. geformeerd: DD. van Berkum, te Stiens; van Duinen, te Vledder; van Hattum, te Welzum; van Ketwich, te Schoonhoven; Bachiene Muntendam, te Groote Lindt; Richard, te Blauwkapel; Steenberg, te Dirksland; Steynfort, aan de Vuursche; van Toorenenbergen, te Polsbroek; Verver, te Mastenbroek; Wetsels, te Wommels, en Coolhaas van der Woude, te Nieuw Beerta.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 3den December de Heer G. G. H. Dull, van Nordhoorn, in de Regten, met *Theses*.

— De Akademische Senaat van de Hoogeschool te Groningen heeft tot Doctor in de Geneeskunde, *honoris causa*, benoemd, den Heer A. Hanover, geneeskundige te Kopenhagen.

Bij de Redactie is nog ontvangen voor de Wed. van der Meel van N. N. f 1.50.

ADVERTENTIEN.

Mren REGENTER DER HUISZITTEN EN DIACONIE-ARMEN alhier betuigen bij deze hunnen opregten dank voor de ruime giften bij de laatstgehoudene Collecte, waarbij op nieuw gebleken is, dat hoe menigmaal er offers gevraagd worden, Leydens Ingezetenen altijd een loffelijk blijk van milddadigheid aan den dag leggen.

Mren Regenten voornd.,
H. C. VISSER, *President.*
J. VAN BENTEM, *l. S.*

CURATELE.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, in dato Zevenden December 1852, is ten verzoeke van PIETER VAN DEN BOSCH, *Landman*, wonende te *Rijnsaterwoude*, ANTJE AALBERTSDOCHTER HOGEWONING, zonder beroep, wonende te *Rhijnsburg*, ter zake van Onnoozelheid, gesteld onder **Curatele.**

Van wege den Verzoeker,
P. K. DOEFF, *Procureur.*

Attentie s. v. p.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich gevestigd heeft op de Beestenmarkt, Wijk V. No. 45, als **SLIJTER** in In- en Uitlandsche BIEREN, AZIJN, Minerale WATEREN, KURKEN, AALBESSENWIJN, SIROOP VAN PUNCH, CITROEN-SAP, Ledige KRUIKEN en FLESSCHEN, enz. enz. alles in het Groot en Klein.

Verzoeke een ieders gunst en recommandatie, belovende eene solide, zindelijke en prompte bediening.

W. PONDMAN,
LEYDEN, November 1852. *Bierstekerij de Oranjeboom.*

Door buitengewone gelegenheid *uit de Hand te Koop:* eene uitmuntende 6¾ Octaafs Fransche **PIANINO**, van een der beroemdste Fabrieken te *Parijs*, en een Vleugel-**PIANO** 6¾ Octaafs, geschikt om in een Concertzaal te gebruiken, voor den Prijs van *f* 125.
Te bevragen bij N. F. TAVERNE, *Muziekmeester*, Ouden Rijn te *Leyden.*

BLEEKWATER (*Eau de Javelle*)

van J. VAN GEUNS, te *Haarlem.*

Dit *Bleekwater*, hetwelk reeds een algemeen gebruik verkrijgt, is daarom bijzonder aan te bevelen, omdat hetzelve zoowel de huishoudelijke wasschen *binnen één half uur helder wit* doet bleeken, als wel door aanwending der geoctroijeerde *Wasch-Toestellen* van J. DOEDENS Jr., Firma J. P. DOEDENS & ZOON, zijnde dit Bleekwater voor de Stad *Leyden* alleen verkrijgbaar gesteld bij den Ondergeteekende, die tevens bestellingen voor bovengenoemde *Wasch-Toestellen* aanneemt en bij wien men *gratis* inlichtingen en Prospectus aangaande het gebruik kan bekomen.

LEYDEN, Haarlemmerstraat, Wijk VI. No. 380. J. C. F. DONKERSLOOT.

OPENBARE VRIJWILLIGE VERKOOPING,

te *Katwijk aan den Rijn*, in het logement *de Roskam*, op Woensdag den 5den Januarij 1853, bij Opveiling, en op Woensdag den 12den Januarij 1853, bij Afslag, telkens des voormiddags ten 11 ure, van:

Een hecht, welingerigt en zeer aangenaam gelegen HEERENHUIS, bevattende 6 Vertrekken, waarvan 5 Gestukadoord, en allen van Stookplaatsen voorzien, voorts Keuken met Wel- en Regenwaterpompen, twee Kelders, Mangelkamer, Droog- en Turfzolders; wijders een annex Koetshuis, met Stalling voor 2 Paarden en Hooizolder, Tuinmanswoning, alsmede eene partij best TUIN- OF TEELLAND EN ERVE, staande en gelegen bij elkander binnen de Gemeente *Katwijk*, aan den Rijndijk of Straatweg, tusschen *Valkenburg* en *Katwijk aan den Rijn* en strekkende achter tot aan den Rijn, gemerkt Wijk I. No. 104*a* en *b*, bij het Kadaster bekend in Sectie B. Nos. 1589, 1590 en 1591, te zamen ter grootte van 52 roeden en 96 ellen.

Zijnde voornoemd stuk grond zeer gunstig gelegen en geschikt tot Oprigting eener *Fabriek*, gelijk zich aldaar bevorens eene Kalkbranderij heeft bevonden.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1852, tot . . . . . . *f* 30.77.
In het Rijnlandsch Bundergeld en Binnenl. Kosten over 1851, tot . . 1.19.

Ruimende worden aanvaard: het Huis c. a. met den 1sten Mei 1853 en het Land des verkiezende eerder.

Nadere onderrigtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. E. ROEST VAN LIMBURG, te *Katwijk aan den Rijn*, kunnende het voorschreven Pand worden bezigtigd gedurende 14 werkdagen vóór de Opveiling, van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 4 ure, mits voorzien zijnde van een Bewijs van Toegang, door voornoemden Notaris af te geven.

Bij de provisionele Opveiling, gehouden ten overstaan van den Notaris P. MULDER, te *Leyden*, op den 2den December 1852, zijn de navolgende Percelen in Bod gebragt als volgt:

No. 1. op *f* 4,000. — No. 2. op *f* 2,500. — No. 3. uit de Hand Verkocht. No. 4. op *f* 1,700. — No. 5. op *f* 700. — No. 6. op *f* 1,200. — No. 7. op *f* 540, verhoogd met *f* 160. — No. 8. op *f* 1,250, verhoogd met *f* 50. — No. 9. op *f* 2,000, verhoogd met *f* 500.

Afslag Zaturdag den 11den December 1852, des avonds ten zes ure.

Het HUIS EN ERVE te *Leyden*, op de Breedestraat, tusschen de Ketelboeter en Wolstegen, Publiek Geveild, op Zaturdag den 4den December 1852, is in Bod gekomen op . . . . *f* 2,875.—.

De Afslag en finale Verkoop zal plaats hebben op Zaturdag den 11den December eerstkomende, des avonds te 7 ure, wordende Verhoogingen aangenomen ten Kantore van den Notaris D. N. ROSKES, te *Leyden.*

De Erven D. ONDER DE LINDEN EN ZOON, te *Amsterdam* hebben alom verzonden:

Het NOVEMBER-NOMMER van de

BOEKZAAL DER GELEERDE WERELD,

EN

TIJDSCHRIFT VOOR DE PROTESTANTSCHE KERKEN IN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

INHOUD.

Boekbeschouwing. — Dr. D. SCHENKEL, *de idee der persoonlijkheid*, door Mr. H. J. KOENEN. — *Bijbeloefeningen van* J. E. VOET VAN CAMPEN, door Dr. F. C. VAN DEN HAM. — *Levensbeschrijving van* Dr. CLAUS HARMS door Ds. L. J. VAN RHIJN. — S. HOFMEYR, *de Redevoeringen in de Vergaderingen van het Evang. Verbond in* 1851, door Ds. J. J. VAN TOORENENBERGEN. — *Toespraak ter bevestiging van nieuwe Ledematen*, door R. — J. MOLL JACOBSZ., *een Wachtwoord in de dienst van het Godsrijk*, door Dr. C. N. DE GRAAFF. — AD. BORGNET, *de Nederlanden onder Koning Filips II*, door Mr. C. M. VAN DER KEMP. — *Nederlandsche Geschiedzangen*, door Denzelfden. — *Eerste Grondbeginselen der Aardrijkskunde*, door S.

Mengelwerk. Een Wacht-dag uit de eerste Christentijden, door ELISABETH JOHANNA HASEBROEK. — *Ootmoed*, door Dr. NICOLAAS BEETS, (Poezij). — *Vaarwel aan X. X. X.*, door ALBERTINE KEHRER, (Poezij).

Kerkelijk Gedeelte, enz. Kerkelijke Mededeelingen en Beschouwingen. De Redactie aan de Lezers. — *De voorwaarde van Kerkelijke gemeenschap.* — *Kerknieuws*, (zoo volledig mogelijk). — *Berigten.* — *Correspondentie.* — *Letternieuws.*

Met ult. Januarij zal No. 1 voor 1853 met een geheel nieuwe letter gezet verschijnen, tegen den geringen prijs van 30 Cents per nommer (8 à 9 vellen druks) of *f* 3.60 per Jaargang, hetgeen voor p. m. 100 vellen druks wel uiterst goedkoop is.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 6 December.

	Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	64 15/16	65	65
Dito Certificaten 3	77 5/8	77 13/16	77 3/4
Dito dito 4	96 5/8	96 15/16	96 15/16
Amortisatie Syndicaat . . . 3½	94¼	—	—
Handelmaatschappij . . . 4½	119	119¼	—
O. J. Leening . . . 4	98	99¼	—
Dito Holl. Spoorweg	88	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . 4½	101	—	—
Haarlemmermeer 5	102 3/8	—	—
FRANKRIJK, Certif. 3	77 1/8	—	—
Dito dito 5	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 . 5	108 5/8	108 7/8	108 7/8
Dito dito 1828 en 1829 . . 5	107 1/2	107 3/4	107 3/8
Cert. bij dito 1831 en 1833 . 5	96 7/8	97	—
Dito 1840 4	91 3/8	91 1/2	91 3/4
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . 4	90 15/16	91 1/8	—
Dito dito Nieuwe . . . 4	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . . 6	70 15/16	—	—
Certificaten van dito . . . 6	71 1/2	71 9/16	71 9/16
POLEN, Obligatiën 4	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250	—	—	—
Dito dito 1835 . . . 500	—	—	—
SPANJE, Obligatien . . . à 1 pCt.	23 7/8	24	23 9/16
Dito Obligatiën 3	50 1/4	50 1/2	50 1/4
Dito Binnenl. à 6 m. . . 3	43 15/16	44 1/16	44 1/16
Bewijzen Coupons . . .	3 7/16	3 1/2	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . 5	—	—	—
Dito 4	60	—	—
Dito Metall. 5	78 3/4	78 5/8	—
Dito Nieuwe 5	91 3/4	92	91 3/4
Dito 1847 . . . . . . 2½	40 5/8	41 5/8	—
BELGIE, Banc. 2½	53 7/8	54 3/8	54
Dito bij ROTHSCHILD . . . 2½	—	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . 5	99 1/4	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . 5	41 1/16	41 3/4	41 3/4
Dito dito 4	37 1/8	37 15/16	37 7/8
VENEZUELA, ... 3½	39 1/4	40 5/8	—
MEXICO, ... 5	24 1/2	24 5/8	24 1/2
AMERIKA, Bankactiën . . .	4 1/4	—	—

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.75 à 85.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.